

ERFGOED ACADEMIE en VBMK

CURSUS 2019 BEHOUD JE KERKGEBOUW

Onderwerp Veiligheid: Voorkomen is beter dan genezen
Presentatie Ger Broshuis – Broshuis Consultancy – Henk van Koeveringe Lebuineskerk

Onderwerpen

- inleiding
- brandonderzoek Sint Urbanuskerk Amstelveen
- rondleiding

INLEIDING

1. Algemeen

bron: inleiding hoofdstuk 8 Veiligheid, *Handboek Behoud en Beheer*, Vereniging Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen in Nederland (VBMK)

‘Veel kerken worden bedreigd door ontkerkelijking, fusie van kerkgenootschappen en vergrijzing. Kerkbeheerders zoeken nieuwe wegen om hun gebouw te exploiteren. Veel kerkgebouwen worden multifunctioneel gebruikt of krijgen een nieuwe bestemming, bijvoorbeeld als cultureel centrum. Soms is de exploitatie in handen van een professionele organisatie, maar meestal spelen vrijwilligers een belangrijke rol bij het dagelijks beheer. Bouwen aan professionaliteit is belangrijk. Bij multifunctioneel gebruik worden andere eisen gesteld aan de vrijwilligers.

De verantwoording van eigenaren en beheerders om zorg te dragen voor gebouw en inventaris is in deze tijd van veranderende omstandigheden geen sinecure. Het vereist kennis van veiligheidszorg en van de (basis)principes van risicomanagement. Het noodzakelijke kennisniveau is uiteraard afhankelijk van de aard van het gebouw, de inventaris, het roerend religieus erfgoed en van de wijze van gebruik van het gebouw’.

2. Belangrijkste risico's

- brand (o.a. door overbelasting van de elektrische installatie)
- storm- en waterschade
- diefstal, inbraak en vandalisme
- fraude en ander normafwijkend gedrag
- aansprakelijkheid

3. Brandveiligheid en de overheid

bron: Brandveiligheid pag. 13-14 van hoofdstuk 8 Veiligheid, *Handboek Behoud en Beheer*, Vereniging Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen in Nederland.

‘Om de brandveiligheid te verbeteren zijn door de overheid visies op brandveiligheid ontwikkeld. Een van de belangrijkste elementen uit deze visies voor kerkbestuurders en de gebruikers van monumentale kerkgebouwen, interieuresembles en kerkcollecties is de *omslag in regelgericht denken en handelen naar risicogericht denken en handelen*

Het integraal signaleren en analyseren van risico's vergt van partijen blijvend veel kennis van zaken en informatiedeling bij de opstartfase van nieuwbouw, bij renovatie, ander gebruik zoals evenementen. De brandweer is hierin een partner in veiligheidszorg die, waar verantwoord, kan en wil meedenken over maatwerkoplossing, specifiek m.b.t. gebouwen/ ensembles/ collecties met de status van monument’.

4. Belangrijkste risicofactoren

- menselijk handelen
 - onnadenkendheid
 - ondeskundigheid
 - nalatigheid
- technische oorzaak
 - elektrische installatie
 - kortsluiting
 - overbelasting
 - storing in technische installaties of apparaten
- natuurverschijnselen
 - storm- waterschade
 - blikseminslag
 - brand
 - inductieschade

5. Veiligheidszorg organiseren

5.1 Bewustwording

- risico's inventariseren en analyseren
- scenario's beschrijven
- maatregelen benoemen
- kosten/baten analyse opstellen
- overleg met de eigenaar van het gebouw (helder geformuleerde scenario's zijn van belang)

5.2 Beslissen

- beëindigen (risico uitsluiten)
- beheersen (maatregelen treffen)
- verzekeren (voorkomt geen schade, dekt een deel van de financiële risico's)
- maatregelen borgen (integraal plan veiligheidszorg)

5.3 Borgen van veiligheidszorg in het Integraal Plan Veiligheidszorg

- structureert en documenteert de veiligheidszorg
- onderwerpen
 - risicomangement
 - documenteren en borgen beleid
 - onderhoud gebouwen en installaties
 - behoud en beheer van de collectie
 - beveiligingsplan (preventieve maatregelen)
 - terreinbeveiliging / toegangscontrole
 - toezicht
 - toezicht tijdens openstelling
 - sleutelplan en sleutelbeheer
 - calamiteitenplan (repressieve maatregelen)
Het organiseren van maatregelen om schade te voorkomen of te beperken
 - RI&E Arbowet
 - EHBO-plan of BHV-plan
 - calamiteiteninstructies
 - ontruimingsinstructies
 - uitgangen en vluchtwegen
 - noodverlichting en wegbewijzing vluchtroutes

BRAND SINT URBANUSKERK

Feitelijk verloop van de gebeurtenissen hoofdstuk 3.2 van het onderzoeksrapport: 'Bluswatervoorziening brand Sint Urbanuskerk Amstelveen' van de Inspectie Justitie en Veiligheid van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Het volledige rapport is op internet te downloaden:

<https://www.inspectie-jenv.nl/Publicaties/rapporten/2019/04/24/bluswatervoorziening-brand-sint-urbanuskerk-amstelveen>

Leermomenten

- bewustwording
 - periodiek keuren van de elektrische installatie
 - opstellen preventieve en repressieve instructies
 - aanschaf van een effectief blusmiddelen (Co2 blusser is geschikt voor een elektriciteitsbrand)
 - informeer bij de brandweer naar de bluswatervoorziening (brandkranen / open water)

RONDLEIDING

Rondleiding door Henk van Koeveringe van de Lebuïneskerk.

DOWNLOADEN

- Feitelijk verloop van de gebeurtenissen hoofdstuk 3.2 van het onderzoeksrapport: 'Bluswatervoorziening brand Sint Urbanuskerk Amstelveen' van de Inspectie Justitie en Veiligheid van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (zie link hierboven)
- Inhoudsopgave format Integraal Plan Veiligheidszorg, format te downloaden via de site van de VBMK, www.vbmk.nl
- Calamiteitenkaart, ook te downloaden via de site van de VBMK, www.vbmk.nl

Broshuis Consultancy